

Notat

Dato: 07-03-2023
Reference: Lars Tiede Barsballe
Journalnr.: 21/12790

Gennemgang af økonomien på beskæftigelsesområdet

Beskæftigelsesområdet udgør en væsentlig del af økonomien i Norrdjurs Kommune på grund af udgifterne til offentlig forsørgelse. Udviklingen på beskæftigelsesområdet kan derfor få konsekvenser for hele kommunens økonomi. Det er derfor vigtigt både at have fokus på udgifterne til driften af området og den offentlige forsørgelse, men også de indtægter fra beskæftigelsesområdet via bloktilskud og refusion.

Nedenfor vil der gives en overordnet gennemgang, med fokus på indtægter og udgifter til hhv. offentlig forsørgelse samt indsatser, herunder løn. Med beskæftigelsesområdet menes både Arbejdsmarkedsafdelingen samt Ungeindsatsen. Udgifter til f.eks. sociale indsatser som en del af den helhedsorienterede sagsbehandling medregnes ikke.

Overordnet gennemgang af økonomien på beskæftigelsesområdet i Norddjurs Kommune

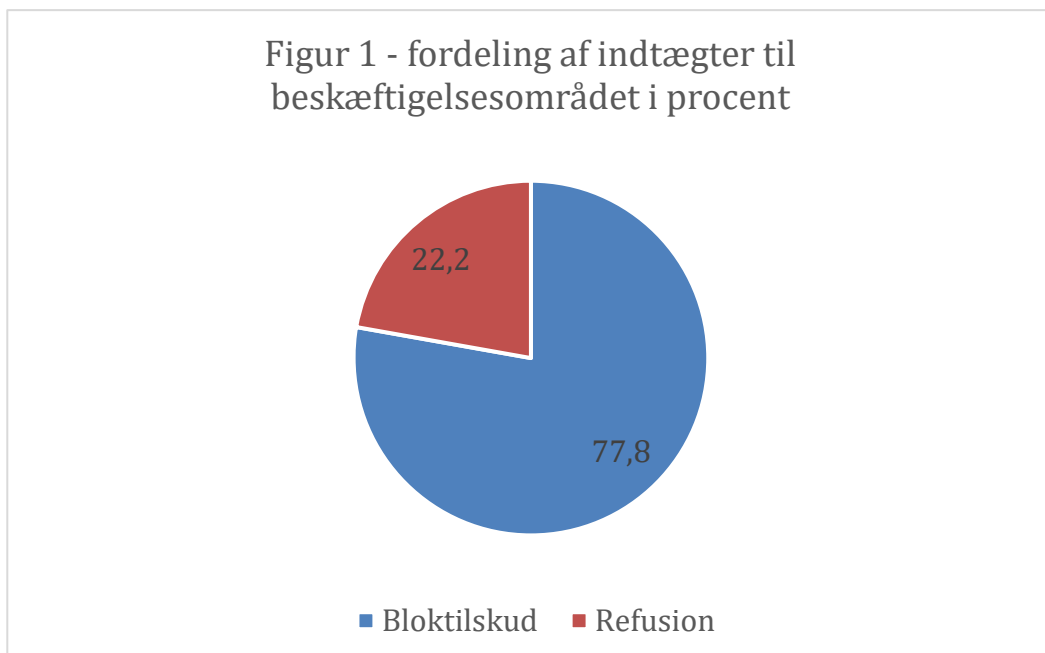
I budgettet for 2023 i Norddjurs Kommune forventes de samlede nettoudgifter til forsørgelse samt indsats og løn på beskæftigelsesområdet at blive 705,4 mio. kr. Dermed udgør beskæftigelsesområdet ca. 25% af de samlede forventede udgifter på 2,7 mia. kr. i Norddjurs Kommune.

Udgifterne til beskæftigelsesindsatsen er i Norddjurs Kommune fordelt på to udvalg. Arbejdsmarkedsudvalget har ansvaret for ydelsesbudgettet og den del af indsatsbudgettet, som ikke vedrører f.eks. løn eller udgifter til lægeerklæringer. Den del af indsatsbudgettet har Økonomiudvalget ansvaret for - det er konto 6. Den del af indsatsbudgettet som Økonomiudvalget har ansvaret for, er en del af servicerammen, mens indsatsbudgettet som Arbejdsmarkedsudvalget har ansvaret for, er under konto 5, og hovedsageligt ikke er en del af servicerammen. Ydelsesbudgettet er ikke en del af servicerammen.

At ydelsesbudgettet ikke er en del af servicerammen betyder, at et eventuelt mindreforbrug til offentlig forsørgelse primært påvirker Norddjurs Kommunes likviditet, da det ikke er muligt at øge udgifterne under servicerammen, hvis den er fyldt op.

Indtægter

Norddjurs Kommune primære finansiering til udgifterne på beskæftigelsesområdet er bloktilskuddet og refusion. Figur 1 nedenfor viser den procentvise fordeling mellem bloktilskuddet og refusionen.

Kilde: Suppleringskrivelse vedr. beskæftigelse og integration, samt KMD Opus, den 15. februar 2023

I de følgende afsnit gennemgås hhv. bloktilskuddet samt refusionen nærmere.

Bloktilskud

Norddjurs Kommunes andel af bloktilskuddet er fastlagt til 0,63 % i 2023. Andelen er beregnet med udgangspunkt i bl.a. antallet af borgere i kommunen, samt forskellige socioøkonomiske forhold i kommunen.

Denne andel bruges som udgangspunkt, når indtægterne fra bloktilskuddet skal beregnes. Et konkret eksempel er, at regeringen og KL i sommeren 2022 lavede en aftale med et skøn, hvor kommunerne skulle bruge 9,4 mia. kr. i alt til kontant- og uddannelseshjælp i 2023. Med udgangspunkt i Norddjurs Kommunes andel af bloktilskuddet vil Norddjurs Kommune få en indtægt svarende til 59,2 mio.kr. til finansiering af udgifterne til kontant- og uddannelseshjælp. Denne indtægt vil Norddjurs Kommune få, uagtet hvad Norddjurs Kommune forventer af udgifter til kontanthjælp i 2023. Forventer Norddjurs Kommune udgifter til kontant- og uddannelseshjælp på 50,0 mio. kr., er Norddjurs Kommune blevet overfinansieret på dette område. Forventer Norddjurs Kommune til gengæld udgifter for 70,0 mio. kr. til kontant- og uddannelseshjælp, er Norddjurs Kommune blevet underfinansieret på dette område.

Med ovenstående eksempel illustreres det, at ved tildelingen af bloktilskuddet tages der ikke udgangspunkt i den enkelte kommunernes faktiske ledighed, men den samlede ledighed. Derfor er det nødvendigt at have både ledighedsudviklingen på landsplan og i Norddjurs Kommune for øje, når udviklingen i finansieringen fra bloktilskuddet skal vurderes.

Hvis en kommune over en årrække reducerer antallet af offentligt forsørgede i kommunen, mens der samlet set på landsplan er et uændret antal offentligt forsørgede, vil kommunen stadig få de samme indtægter via bloktilskuddet, på trods af at antallet af offentlig forsørgede i kommunen er faldet. Hvis en kommune omvendt oplever at antallet af offentligt forsørgede stiger, mens antallet af ledige på landsplan er uændret, så får kommunen ikke finansieret udgifterne til ledighedsstigningen via bloktilskuddet og må finde alternative finansieringskilder til at dække de manglende indtægter.

Ydelserne under bloktilskuddet er som hovedregel omfattet af budgetgarantien. Dette betyder, at hvis kommunerne under ét har højere udgifter til ydelser end forventet, kompenseres kommunerne samlet set for de øgede udgifter. Kompensationen for de øgede udgifter tager udgangspunkt i andelen af bloktilskuddet og ikke de faktiske udgifter. Omvendt kan kommunerne risikere at skulle tilbagebetale et eventuelt mindreforbrug til staten, hvis kommunerne under ét har haft færre udgifter til offentlig forsørgelse end forventet. Dermed skal et evt. mindreforbrug på offentlig forsørgelse skal tilbagebetales til staten, dette påvirker ikke kommunens økonomi, da det omhandlede beløb ellers skulle være udbetalt til borgerne..

Ovenstående gennemgang af bloktilskuddet viser, at mekanismerne omkring bloktilskuddet er bygget sådan op, at kommunerne har et incitament til at sikre, at udviklingen i

antallet af offentligt forsørgede følger, eller er bedre end landsgennemsnittet. På den måde kan kommunerne sikre sig den bedst mulige sammenhæng mellem kommunens udgifter til offentlig forsørgelse og finansieringen af udgifterne og ved en klog balance mellem indsatsbudget og ydelsessbudget hjemtage en økonomisk gevinst.

Refusionstrappen

Kommunerne hjemtager hver måned refusion for de udgifter, som der den pågældende måned har været til offentlig forsørgelse. Refusionen tager dermed udgangspunkt i kommunens reelle udgifter til offentlig forsørgelse. Kommunen hjemtager refusion for de fleste ydelser der udbetales til borgerne efter en model, hvor refusionen aftrappes fra 80 pct. i de første 4 uger til 20 pct. efter 1 år. Denne model er lavet, så kommunerne har et incitament til hurtigt at hjælpe ledige eller sygemeldte tilbage på arbejdsmarkedet.

Refusionstrappen ser ud som følger:

80 pct. i de første 4 uger.

40 pct. fra den 5. til og med den 26. uge.

30 pct. fra den 27. til og med den 52. uge.

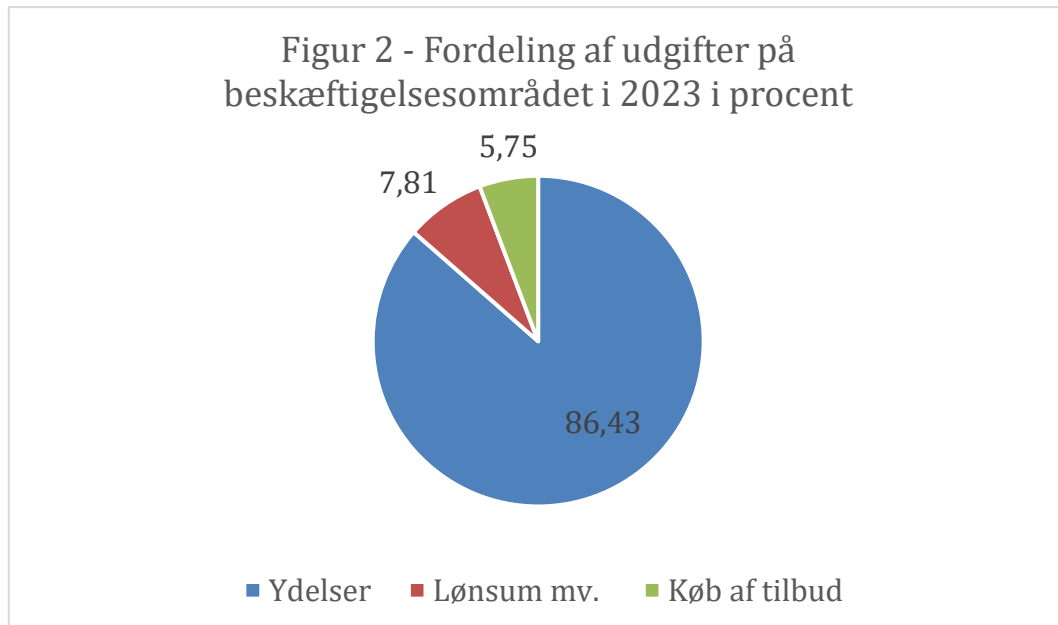
20 pct. fra den 53. uge og frem

Det vil sige, at hvis en borger f.eks. modtager kontanthjælp, så kan kommunen få 80 pct. statsrefusion for de første 4 uger af ydelsesforløbet - dette aftrappes over tid. Hvis borgeren fortsat modtager kontanthjælp efter et år, så kan kommunen kun få 20 pct. statsrefusion af udgiften.

Udgifter på beskæftigelsesområdet

Udgifterne på beskæftigelsesområdet i Norddjurs Kommune består af ydelser samt indsats. Indsats dækker over lønudgifter, f.eks. til afholdelse af jobsamtaler med de ledige, virksomhedsrettet indsats overfor de ledige samt udgifter til f.eks. lægeerklæringer. Derudover kommer udgifter til køb af indsats, f.eks. ordinær uddannelse. Lønsummen hører under Økonomiudvalget, mens ydelser og indsats ligger under Arbejdsmarkedsudvalget.

Figur 2 nedenfor viser den procentmæssige fordeling af udgifterne på beskæftigelsesområdet i 2023.

Kilde: KMD Opus, 15. februar 2023

Kommunerne får som hovedregel finansieret udgifterne til køb af tilbud via bloktilskuddet. Kommunerne får dog refusion på 50% af udgifterne til tilbud til borgere i jobafklaringsforløb. Samtidig kan kommunerne få dækket 80% af deres udgifter op til en hvis grænse, til køb af ordinær uddannelse via den regionale uddannelsespulje. I 2023 kan Norddjurs Kommune købe uddannelse via den regionale uddannelsespulje for 945.326 kr. og få dækket 80% af udgiften. Hvis udgifterne til den regionale uddannelsespulje bliver højere end grænsen, finansierer Norddjurs Kommune 100% af udgiften.